

HALK SAĞLIĞINDA ECZACI

Eczacının temel sağlık hizmetlerindeki rolü, halen, Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) ile, gelişmiş ve gelişmekte olan 65 ülkeden yaklaşık 700.000 eczacının temsilcisi durumundaki Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP) arasındaki ortak görüşme konularından birisidir.

İshal hastalıklarının, Temel Sağlık Hizmetlerindeki öncelikli yeri nedeniyle, bu görüşmelerin odak noktasını, ishal hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde eczacının ne gibi bir rol oynayabileceği konusu oluşturmaktadır.

GELİŞMİŞ ÜLKELERDE ECZACI

Gelişmiş ülkelerin çoğunda eczacılar uzun bir süreden beri sağlık ekibinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiş durumdadırlar. Almış oldukları eğitim ve mesleki sorumlulukları gereği, eczacılar, gerek reçeteli, gerek reçetesiz satılan ilaçlar ve gerekse de sağlıkla ilgili konularda ki tavsiyeleri ile eskiden beri halkın güvenini kazanmış bir meslek grubudur.

Halihazırda farmakoloji, ilaç bilgisi ve klinik eczacılık uygulamasına ağırlık veren bir eğitimi geçen eczacı, ishal hastalıkları gibi sık rastlanan hastalıklar konusunda tavsiyelerde bulunabilecek bilgi birikimine sahiptir.

TİCARETE YÖNELME

Bununla birlikte, gelişmekte olan ülkelerin çoğunda eczaneler, ticari açıdan daha canlı olan kent merkezlerinde yoğunlaşmış durumdadır. Yine bazı ülkelerde, ilaçla ilgili yasaların olmaması ya da gereğince uygulanmaması sonucunda ortaya çıkan serbest ilaç piyasası nedeniyle eczaneler çok daha belirgin şekilde ticari kuruluşlar haline gelmişlerdir. Bu ülkelerde antibiyotikler ve antibakteriyel ilaçların gereksiz ve yanlış satışı çok yaygındır.

Giderek artan sayıdaki gelişmiş ülkede halk sağlığında çalışan eczacıların ihtisaslaşması belirginleşmiş olup bu yapı içinde genel olarak temel sağlık hizmetleri, özel olarak da ishal hastalıklarının önlenmesi ve tedavisinde eczacıların katkıları kolaylıkla sağlanabilir.

Nijerya, Tunus ve Zimbabve örneğinde eczacılar, Devlet ve WHO/UNICEF'in ortaklaşa yürüttükleri bir programda eczaneler, sağlık eğitimi ve özellikle de çocuk ishallerinin tedavisinde Ağızdan Sıvı Tedavisi (AST) kullanımı konusunda eğitim yapılan merkezler haline getirilmiştir.

AST kullanımı ile ilgili bilgilendirme yapılırken bu tuzların eritileceği suyun doğru miktarlarda nasıl hazırlanacağına ilişkin bilgiler de verilebilir.

İshal hastalıklarında pek fazla etkisi olmayan antidiyareik ilaçlar ve zararlı olabilecek antibiyotikler yerine WHO-Formülü ya da AST paketlerinin çok daha etkili bir tedavi yöntemi olduğu konusunda annenin ikna edilmesinde eczacı çok önemli bir rol oynayabilir.

ÜSTESİNDEN GELİNMESİ GEREKLİ SORUNLAR

En önemli sorunlardan birisi, nüfus yoğunluğu az olan bölgelerde eczanenin ticari varlığını sürdürmesinin çoğu kez mümkün olma-

ması diğer bir sorun da bir çok annenin hâlâ çocuklarını tedavi etmek için pahalı (ve uygun olmayan) antibiyotik ve antibakteriyel ilaçları almakta ısrar etmesidir.

İkinci sorun, sağlık eğitimi ve eczacının bu yoldaki tavsiyeleri ile zaman içinde çözüme ulaşılabilecektir. Ancak, ekonomik faktörlerin kaçınılmaz bir rol oynadığı birinci sorunun çözümü oldukça zor görünmektedir.

Devlet eczaneleri açılarak bu soruna çözüm getirilebilir. Diğer bir olasılık da eczacıların küçük bölge hastaneleri bünyesinde AST imalatı ve kırsal bölgelere dağıtımında doğrudan sorumluluk almalarıdır.

Eylül ayında Helsinki'de yapılacak olan FIP'in yıllık kongresindeki önemli etkinliklerinden birisi de "İshal hastalıklarının tedavisi ve önlenmesi: Eczacıların katkısı" konulu forum olacaktır. Bu forum, gelecekteki etkinliklerin planmasında önemli bir rol oynayacak ve ishal hastalıkları ile mücadelelerde eczacıların Dünya çapında işbirliğini sağlayacak resmi FIP politikasının da başlangıç noktası olacaktır.

Çeviren: Ecz. Hande ARIKÖK

Kaynak: D'Arcy, P.F.: The community pharmacist. Dialogue on Diarrhoea, March, (1986).

**29.7.1986 tarihli
Yeni hazırlanan
Majistral Tarifemiz
Sağlık ve Sosyal
Yardım Bakanlığı'nın
onayına sunulmuştur.**

**Onay sonucu, siz
meslektaşlarımıza
duyurulacaktır.**
